

Klingsputten vagy Neuradschacht vagy Középtárna.

Egyike legrégebb bányáknak, melyek Hodruson a Mind-szentteléren működtek.

1509-ben a városi pénztárba fizetett félbér kimutatása szerint dolgozott e vállalatnál 21 ember,²⁾ és valószínű, hogy ekkor vala fénykora.

1535-ben, midőn Lanwitzi Zdenko bejárta a hodrusi bányákat, a *Klingsputtentárnáról* megjegyzi, hogy benne „auf den rothen Örtern“ nevű helyen jó érczek vannak, de nem lehet azokat lefejteni léghiány miatt; egy légtárna azonban hajtatik e hely felé, és már csak 8 ölnyire van attól, ha lyukasztani fog, akkor itt is jövedelmes művelés leend.³⁾

1547 november 4-én Luginsland János bányabíró előtt Nikusch János oda ajándékozta a *Klingsputten* vagy *Neurathschacht* bányából $\frac{1}{32}$ részét Geyger Mártonnak, $\frac{1}{32}$ részt pedig eladott neki 40 frtéért.⁴⁾

1549 márczius 30-án átengedte Rösel Borbála a férje Nadler Farkas nevében a *Klingsputten* bányánál birt. $\frac{1}{32}$ részét Geyger Mártonnak egy évre hűbérbe azon feltétel alatt, hogy ha ez idő alatt vesztsége lenne, a Nadlerné részét tovább is megtarthassa addig, míg vesztsége törlesztve nem leend. Ezért Geyger neki 35 frtot adott készpénzben.⁵⁾

²⁾ Kachelmann János: Geschichte d. u. B. III. 135. 1.

³⁾ Selmeczi bányaigazgatósági irattár.

⁴⁾, ⁵⁾ Selmeczi bányabírósági jegyzőkönyv.

1562 márczius 22-én szerződést kötöttek a *Handel altárna*, *Busenloch altárna* és *Neuradschacht* vagy *Klingsputten* részesei, hogy azon esetben, ha egyik e társulatok közül a másik telkébe átlyukasztana, a lyukon át ne menjen, hanem értesítse az illető társulatot az esetről, hogy azután vagy kiegyezkedhessenek, vagy pedig a bíróra bízzák a határ megállapítását.¹⁾

1563 április 30-án eladta Markus Jakab a *Neuradschacht* $\frac{2}{64}$ részét Rubigalli Pálnak avval a kötelezettséggel, hogy a munkásoknak fizesse ki ama 10 frt 47 denárt, melyekkel Markus nekik tartozott.²⁾

1566 novemberben lyukasztott a *Handel Hodritsch* egy fejtésének főtéjével a *Neuradschachttárnába*, és a bányabíró határozta, hogy a tárna alatt a teléren minden a *Handel Hodritsch-é* legyen, *Neuradschacht* pedig csak a tárna felett dolgozhassék.³⁾

1571-ben, midőn Gienger, Hag és Dreyling, királyi biztosok a szomszédos vállalatokat egyesülésre bírni törekedtek, január 9-én egyesült a *Handel Hodritsch*, *Busenloch*, *Neuradschacht*, *Altradschacht* és *Brennerschacht*; ez alkalommal megemlítetik, hogy egyesülés előtt voltak a *Neuradschacht* részesei:

Saly János	$\frac{4}{16}$, $\frac{1}{32}$, —	résszel
Schall Illés és Sicely Mihály	$\frac{4}{16}$, $\frac{1}{32}$, $\frac{1}{64}$	„
Rubigalli Pál	$\frac{2}{16}$, $\frac{1}{32}$, —	„
Fuchs Ágoston	$\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$, —	„
Öder család	$\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$, —	„
Hartmann Anna	—, $\frac{1}{32}$, $\frac{1}{64}$	„
Lang Farkas	—, $\frac{1}{32}$, —	„

Az egyesült társulat részesei pedig lettek:

a Brennerszövetkezet	$\frac{10}{16}$, $\frac{1}{32}$, —	résszel
Rubigalli Pál	$\frac{3}{16}$, —, —	„
Fuchs Ágoston	—, $\frac{1}{64}$, $\frac{1}{128}$	„
Öder család	$\frac{1}{32}$, $\frac{1}{64}$, —	„
Markus Jakab	$\frac{1}{32}$, —, —	„
Stirnkorb János	$\frac{1}{32}$, —, —	„

¹⁾ Kachelmann János kiadatlan iratai.

²⁾ Selmech városi levéltár.

³⁾ Kachelmann János kiadatlan iratai.

Kheferné asszony	$\frac{1}{64}$, —, —	résszel
Lang Farkas	—, —, $\frac{1}{128}$	" ¹⁾

E vállalatoknál nem sikerült úgy az egyesítés, mint a Brennerszövetkezet alakításánál, mert e vállalatnak is a Brennerszövetkezet lett a főnöke, mely az ő felsőbiebertárnai és finsterorti munkálataival már annyira elfoglalva volt, hogy a hodrusi *Ainigkeit* fejlesztésére nem fordíthatott elég erőt. Ezért előfordúlnak még az egyesítés után is az egyes művek.

Igy 1601 június 10-én átadta a Brennerszövetkezet a *Neuradschacht* bányát Martin Bálint hodrusi lakosnak $2\frac{1}{2}$ évre hűbérbe oly módon, hogy az első fél év alatt az egész termelés az övé legyen, a következő 2 év alatt pedig bér fejében a heted felét adja a szövetkezetnek.²⁾

1607 április 18-án egy bizottság bejárván a bányákat, a *középtárnán* levő szép érczek alá, melyeket léghiány miatt nem lehet lefejteni, egy mélyebb beható vágatot találtak 3 emberrel munkában. Részesek voltak ekkor:

a kincstár	$\frac{1}{32}$, —	résszel
a Brennerszövetkezet	$\frac{2}{16}$, $\frac{3}{64}$	"
Lorberer örökösök	—, $\frac{3}{64}$	"
Hohenbergerné	$\frac{1}{16}$, —	" ³⁾

1608 szeptember 9-én főbejárás tartatván a *középtárnán* az találtatott, hogy csak régi omlásokban és evésekben dolgozik 5 ember, és zúzó-érczet termel, de minthogy a zúzó-ércz termelés a kisebb részeseknek nem jövedelmes, javasoltatik, hogy ezek az ő részeiket a Brennerszövetkezetnek adják hűbérbe azon feltétel alatt, hogy ezért egy jóreményű vájatvéget hajtasson a Brennerszövetkezet saját költségén.⁴⁾

1630 február 18-án kelt főbejárási jelentés szerint a *Középtárna* vagy *Neuradschacht* bánya hosszú ideig szünetelt, de 1628-ban újra megkezdték benne a művelést; most 2 vájár dolgozik benne. Az 54-ik ölben eléri e tárna a *Radschacht* vagy *Allerheiligen* telért, melyen a régi időkben a *radschacht* vagy *Allerheiligentárnai*, és *busenlochi* társulatok nagy evéseket vágtag ki. Az evésekben még most is vannak érczmaradványok, és nagy mennyiségű zúzóércz. Miután a régi hányókról a jó

¹⁾, ²⁾, ³⁾, ⁴⁾ Selmeczi bányabirósági jegyzőkönyv.

zúzóércz már nagyobb részt feldolgoztatott, javasoltatik, hogy a szállítás könnyebbítése végett úgy, mint Körmöczön szokás, egy *Riesentárna* hajtassék a telérig, és az ott levő zúzóérczek értékesítettessenek.

A finsterortiak altárnája szintjén (*Handel Hodritsch*) a *Leuthaus* melletti aknától egy vágattal már régi időkben lyukasztottak az *Allerheiligen* telér évéseibe, de az összekötő vágat beomolni hagyatott; jó lenne azt ismét helyre állítani, és a telért az altárna szintjén is föltárni s lefejtteni. Részesek voltak ekkor:

a kincstár	$\frac{3}{16}$,	— résszel
a Brennerszövetkezet	$\frac{7}{16}$,	$\frac{3}{64}$ „
Vichter János örökösei	$\frac{5}{16}$,	$\frac{1}{64}$ „ ¹⁾

A Brennerszövetkezet széleszlásával azután e vállalat is felbomlott.

¹) Selmeczi bányabírószági jegyzőkönyv.